

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 3991

гр. Варна , 03.12.2020 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, V СЪСТАВ в закрито заседание на трети декември, през две хиляди и двадесета година в следния състав:

Председател: Деспина Г. Георгиева

Членове: Светла В. Пенева
Иванка Д. Дрингова

като разгледа докладваното от Деспина Г. Георгиева Въззивно частно гражданско дело № 20203100503357 по описа за 2020 година

Производството е образувано по подадената от **Ж. А. М. и Д. А. М. частна жалба вх.№ 280416/10.11.2020** срещу определение на ВРС № 262638/29.10.2020 по гр.д.№ 13248/2020, с което е прекратено производството по делото като недопустимо, на осн.чл.130 ГПК.

Считат същото за неправилно - постановено в нарушение на материалния закон, на съдопроизводствените правила и е необосновано. Затова молят за неговата отмяна, като излагат следните доводи:

Жалбоподателите считат, че имат правен интерес от предявяването на установителния иск за нищожност на отказа от наследство с оглед предявения от Мария Георгиева Йосифова иск срещу тяхната майка Пенка Георгиева Момчилова, за което е образувано гр.д.№ 9462/2019г на ВРС-VIIc-в за делба на недвижим имот, намиращ се в гр.Аксаково м-ст „Ментеше“, останал в наследство от покойния им дядо Георги Петков Георгиев.

По делото Пенка Момчилова не е била намерена на адреса за призоваване и с определение от 8.01.2020г съдът е назначил особен представител адв.Веселина Станкова.

На 13.03.2020г майка им Пенка Момчилова е починала.

Решението, с което съдът е допуснал делба на процесния имот е постановено на 20.03.2020г, т.е. след нейната смърт.

Съобщението за решението било получено от особения представител на 28.05.2020г.

Двамата настоящи ищци не знаели, че имало такова дело, за което научили от баща им след като вече бил подал молбата за конституирането му като страна по делото за делба заедно с направените откази от наследство през м.окт.2020г.

Излагат още, че към момента, когато вписали отказите от наследство-19.05.2020г, научили, че майка им дължала на сестра си Мария Георгиева Йосифова сумата от 4427лв за разноси по водените между тях дела : гр.д.№ 5891/2013 по описа на ВРС, гр.д.№ 13172/2014г по описа на ВРС; гр.д.№ 694/2014г по описа на ВОС; гр.д.№ 840/2016г по описа на ВОС; гр.д.№ 1916/2017г о описа на ВРС; гр.д.№ 1923/2017г по описа на ВКС I ГО. по тази причина направили отказ от наследството й, след като преди това вече го били приели мълчаливо.

Баща им от своя страна научил за делото за делба от вещото лице Т.Онцов, посетил имота за оглед и оценка след насрочването във втората фаза на делбата през м.окт.2020г.

Твърдят още, че решението по допускане на делбата не им било съобщено нито на тях, нито на баща им в качеството им на наследници.

За втората фаза на делбата бил назначен друг особен представител на майка им – адв.Христо Боев, на който били изпратени съобщения.

Поради изложеното считат, че за жалбоподателите-ищци бил налице правен интерес от воденето на настоящия иск, тъй като делото за делба било във втората фаза по извършването, което представлявало пречка съдът да разгледа искът им за нищожност на отказа от наследство в рамките на делбеното производство.

В мотивите си ВРС е прие, че могли да поискат да бъдат конституирани в делбеното дело или да водят иск за нищожност на делбата поради неучастие на съделител в нея на осн.чл.76 ал.2 ЗН. Считат, че и двете хипотези били ирелевантни и неприложими.

Съдът се позовава на съдебна практика за недопустимост на самостоятелен иск за нищожност на отказ от наследство т.3"д" от ППВС № 7/1973г, според която „иск за обявяване на нищожност на заявен отказ от наследство не може да се предявява отделно в самостоятелно производство, освен ако наследникът не разполага с друг иск, към който да присъедини този иск“.

Считат, че преценката за това дали страната има на разположение друг вид иск в обжалваното определение на ВРС е неправилна. За наличието на правен интерес било достатъчно, че били лишени от правото да участват във втората фаза на делбеното дело и че не могли да заявят оспорването на направения отказ от наследство.

Молят да се съобрази съдебната практика за допуснати до самостоятелно разглеждане искове за нищожност на отказ от наследство, по които съдилищата са се произнесли с решения, а именно : решение № 1117/23.10.2017г по гр.д.№ 3455/2017г Шс-в на РС-Ст.Загора; решение от 13.12.2018г по гр.д.№ 653/2017г на РС-Никопол.

Поради изложеното молят за отмяната на постановеното прекратително определение и да бъде разпоредено продължаване на съдопроизводствените действия.

СЪДЪТ, след преценка, че подадената ч.жалба е депозирана в срок и са спазени изискванията на чл.275 ГПК, намира същата за допустима, а разгледана по същество – за неоснователна по следните съображения:

Въззивният съд споделя изцяло изложените от ВРС съображения относно недопустимостта на производството.

За да го прекрати, РС е приел, че е сезиран с ИМ от Ж. А. М. и Д. А. М. срещу А. Г. М. за приемане на установено спрямо ответника, че извършените от тях откази от наследството на починалата Пенка Георгиева Момчилова, вписани съответно под № 6292/19.05.2020г и № 6295/19.05.2020г били **нищожни поради невъзможен предмет, на осн.чл.26 ал.2 ЗЗД вр.чл.54 ал.1 ЗН, каквато е правната квалификация на предявените искове,определена от ВРС.**

За прецизност следва да се посочи, че предявените в условията на субективно кумулативно съединяване искове намират правното си основание в разпоредбата само на чл.26 ал.2 ЗЗД. Посочената връзка с разпоредбата на чл.54 ал.1 ЗН е неправилна, тъй като се касае за различни хипотези за недействителност на отказа и това предполага предявяването на искове на сочените самостоятелни основания. Нито една от двете разпоредби не е препращаща към другата норма. Ето защо **правилната правна квалификация на предявените искове е само тази по чл.26 ал.1 предл.1-во ЗЗД.**

Изложеното, обаче, не дава основание, за обезсилване на обжалваното определение като произнесено по недопустим иск и затова не се налага неговото обезсилване.

В обстоятелствената част на ИМ са изложени твърдения, че след смъртта на майка им Пенка Г.Момчилова, поч.13.03.2020г, ишците станали нейни наследници по закон заедно с баща им Антон Г.Момчилов. Двамата ишци си разпределили наследените от майка им 5000лв, както и част от наследените движими вещи: за първия ищец - телевизор Сони, кристален сервиз за вино, велосипед и други дребни вещи, а за втората ищца комплект - златни бижута, прахосмукачка Ровента, музикална уредба Сони и други вещи. Така с посочените действия, на осн.чл.49 ал.2 ЗН, мълчаливо били приели наследството.

Впоследствие, с оглед задължения на тяхната майка, ишците направили откази от наследството ѝ, вписани в особените книги при ВРС под горепосочените номера.

В уточняваща молба от 27.10.2020г ишците са посочили, че правният им интерес от предявяване на настоящия иск обосновават с желанието им да бъдат конституирани като ответници по гр.д.№ 9462/2019г на ВРС, чийто предмет е делба на наследствен имот, в което делбено производство с определение от 8.10.2020г като ответник на мястото на

починалата им майка - съделителка бил конституиран единствено техният баща А. Г. М..

ВРС е обявил, че служебно му е известно обстоятелството, че по описа на ВРС било висящо гр.д.№ 9462/2019,. образувано по ИМ на Мария Г.Йосифова срещу Пенка Г.Момчилова за делба на недвижим имот № 49.119 по ПНИ на м-ст“Ментеше“, общ.Аксаково, с площ от 870кв.м., ведно с изградените в него постройки, при квоти по 1/2ид.ч. за всяка от две съделителки-сестри, придобита на основание наследствено правопримство от Георги П.Георгиев, поч.1.10.1999г.

Установено е, че решението по допускането на делбата по отношение на посочения имот между двете сестри при равни квоти е влязло в законна сила на 20.03.2020г.

Понастоящем делбеното производство било във фазата по извършването, в която с определение от 8.10.2020г съдът е конституирал на мястото на починалата в хода на производството отв.Пенка Г.Момчилова нейният преживял съпруг Антон Г.Момчилов, като е констатирал, че нейните преки низходящи /деца/ са се отказали от наследството ѝ, за което отказите им са били вписани на 19.05.2020г в особените книги при ВРС. Затова РС приел, че, съобразно ТР № 148/10.12.1986г, съпругът наследява заедно със следващите редове - в случая със сестрата на починалата, която е и ищцата по делото.

Настоящото производство се явява недопустимо поради следното:

Отказът от наследство представлява едностранна сделка по смисъла на чл.44 ЗЗД.

Исковете за прогласяване нищожността на сделки на някое от сочените в чл.26 ал.1 ЗЗД хипотези - невъзможен предмет, липса на съгласие, липса на предписана от закона форма, липса на основание или привидност, по своята правна природа се явяват положителни установителни иски.

Една от абсолютните положителни процесуални предпоставки за упражняването правото на установителен иск, за която съдът следи служебно, е наличието на правен интерес от търсената защита.

Такъв в конкретния случай липсва.

Съобразно задължителните указания, дадени в ППВС № 7/1973г, т.3 „д“, нищожният отказ от наследство не произвежда никакво правно действие. Затова не може да се предявява самостоятелен иск за обявяване на неговата нищожност, освен ако наследникът **не** разполага с друг иск, към който да присъедини този си иск. Казано с други думи, наследникът може да се позове на нищожността на отказа си в самостоятелно производство, само ако не разполага с друг иск, в рамките на чието разглеждане да бъде обсъдено и твърдението му за нищожност на заявения отказ от наследство. Или, необходимо е да има друго защитимо право, чието упражняване зависи от прогласяване нищожността на заявения отказ. Тъка в същото ППВС е посочено, че отказалият се от наследство, както и всеки от сънаследниците,

имащ интерес от обявяване нищожността на заявения отказ, може да предяви иск за делба на наследството и всеки друг иск /вещен или облигационен/, основан на наследяването, в който да се позове на нищожността на отказа. Само когато наследникът не разполага с никакъв друг иск, той може да предяви самостоятелно иска си за обявяване нищожността на отказа.

Това не е приложимо само в два случая:

1/ когато се иска унищожаване на отказа поради пороци във волята на отказалия се наследник - насилие, заплахата, измама, грешка и

2/ в хипотезата на чл.56 ЗН –когато кредиторите на лицето, което се е отказало от наследството, могат да искат унищожаване на отказа в своя полза

В първия случай отказалият се от наследство може да иска, както в рамките на делбения процес, така и в отделно производство, унищожаването на отказа поради посочените пороци на волята.

Във втория случай искът на неудовлетворения кредитор по чл.56 ЗН може да бъде предявен само в самостоятелно производство, извън делбения процес.

Така се налага изводът, че процесният случай не попада под нито едно от изключенията, щом като липсват наведени твърдения от страна на ишците за опорочаването на волята им. Тъкмо обратното. Изложеното в обстоятелствената част на ИМ сочи на съзнателно предприети от тяхна страна действия на ишците. Не е налице и второ изключение, тъй като исковете не са предявени от кредитори на отказалите се наследници срещу последните.

При това положение се налага изводът, че в конкретния случай няма основание за самостоятелното разглеждане на предявения иск и затова същият се явява недопустим. Това е така и поради следното:

Действително, настоящите ишци не са имал възможност да участват в първата фаза на делбеното производство, тъй като страна в него е била тяхната майка като сътитутляр на правото на собственост, като е без значение обстоятелството, че е била представлявана от особен представител.

С влязлото в сила решение по допускането до делбата със СПН е установено по отношение на кои лица, за кои имоти и при какви квоти се допуска делбата. Така за настоящите ишци е настъпила преклузия за участието в им в делбеното производство, тъй като само в първата фаза биха могли да бъдат разглеждани подобни възражения. Затова е недопустимо и участието им във втората фаза.

Същите, обаче, разполагат с правната възможност, неограничена със срок, да установят с нарочен иск по чл.76 ал.2 ЗН в самостоятелно производство нищожността на делбата поради неучастието им в нея като лица с предполагаеми права, което им участие би

довело до промяна в квотите на съделителите. Ето защо отново се налага изводът, че ищците след като разполагат с право на друг иск, в производството по който могат да се позоват на твърдение за нищожност на заявения отказ от наследство, няма основание за самостоятелното разглеждане на настоящия иск по чл.26 ал.1 предл.1-во ЗЗД.

Така подадената частна жалба като неоснователна следва да бъде оставена без уважение, като постановеното от ВРС прекратително определение леда да бъде потвърдено.

Мотивиран от горното, **СЪДЪТ**

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА о определение на ВРС № 262638/ 29.10.2020 по гр.д.№ 13248/2020, с което е прекратено производството по делото като недопустимо, на осн.чл.130 ГПК.

Определението може да се обжалва с частна жалба пред ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД в едноседмичен срок от уведомяването на страната.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____